

Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка
Навчально-науковий інститут історії, права та міжнародних відносин
Кафедра всесвітньої історії, міжнародних відносин та методики навчання
історичних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор НН інституту історії, права
та міжнародних відносин
 Олександр ЖУКОВ
«28» серпня 2025 р.

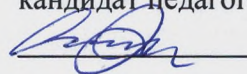
**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МІЖНАРОДНІ ОРГАНІЗАЦІЇ**

Галузь знань 29 Міжнародні відносини
Спеціальність 291 Міжнародні відносини,
суспільні комунікації та регіональні студії
Освітньо-професійна програма Міжнародні відносини

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Мова навчання українська

Погоджено науково-методичною
комісією НН інституту історії, права та
міжнародних відносин
«28» серпня 2025 р.

Голова Світлана МОЦАК,
кандидат педагогічних наук, доцент

Суми – 2025

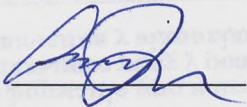
Розробник:

Крупеня І.М., кандидат політичних наук, доцент кафедри всесвітньої історії, міжнародних відносин та методики навчання історичних дисциплін

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри всесвітньої історії, міжнародних відносин та методики навчання історичних дисциплін
Протокол № 1 від «27» серпня 2025 р.

Завідувач кафедри

Моцак С.І., к. пед. н., доцент, завідувач кафедри всесвітньої історії, міжнародних відносин та методики навчання історичних дисциплін

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 4	Бакалавр	Обов’язкова
		Рік підготовки:
		3-й
		Семестр
5-й		
Лекції		
20 год.		
Практичні, семінарські		
20 год.		
Лабораторні		
-		
Самостійна робота		
78 год.		
Консультації		
2 год.		
Вид контролю: екзамен		

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Міжнародні організації» є обов'язковою для вивчення і відноситься до циклу професійної підготовки. **Мета дисципліни** – оволодіння студентами навичками аналізу міжнародно-правових аспектів діяльності міжнародних міждержавних організацій, визначення їх юридичної природи, а також ролі в регулюванні сучасних міжнародних відносин, вивчення установчих документів, інших рішень міжнародних організацій, тенденцій їх розвитку, можливих змін, розвитку і вдосконалення внутрішньоорганізаційного механізму, процедури прийняття рішень тощо.

Головним завданням дисципліни «Міжнародні організації» є підготовка фахівців, здатних виконувати висококваліфіковану аналітичну, організаційну, дослідницьку роботу у галузі міжнародних відносин.

Основними **завданнями** навчального курсу є:

- формування у студентів об'єктивного уявлення про походження міжнародних організацій, обставини їх виникнення і розвитку;
- вивчення понять та аналіз ознак міжнародних організацій;
- ознайомлення з типологією міжнародних організацій;
- розуміння правової природи міжнародних організацій;
- з'ясування рівня правосуб'єктності міжнародної організації;
- розуміння ролі міжнародних договорів у створенні та діяльності міжнародних організацій;
- з'ясування способів створення міжнародних організацій та правової основи припинення членства у міжнародній організації;
- встановлення видів членства у міжнародній організації;
- дослідження основ внутрішнього права міжнародних організацій;
- характеристика правового статусу міжнародних службовців;
- дослідження актів та статутних документів міжнародних організацій та їх юридичної сили;
- здійснення аналізу діяльності міжнародних організацій, практики застосування міжнародних актів у діяльності міжнародних організацій;
- визначення видів міжнародної організації та юридичної сили прийнятих ними актів.

Навчальна дисципліна спрямована на формування визначеної освітньо-професійною програмою **інтегральної компетентності**:

ІК 1. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері міжнародних відносин, суспільних комунікації та регіональних студій, зовнішньополітичної діяльності держав, міжнародних взаємодій між державами, міжнародними організаціями та недержавними акторами, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов та передбачає застосування теорій суспільних наук та спеціальних наукових методів дослідження проблем міжнародних відносин.

Навчальна дисципліна спрямована на формування таких визначених освітньо-професійною програмою **загальних компетентностей**:

ЗК 1. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі і знань про природу і суспільство, та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 5. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК 7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Навчальна дисципліна спрямована на формування таких визначених освітньо-професійною програмою **спеціальних компетентностей**:

СК 1. Здатність виокремлювати ознаки та тенденції розвитку, розуміти природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, суспільних комунікацій та/або регіональних студій.

СК 2. Здатність аналізувати міжнародні процеси в різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.

СК 4. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики держав, суспільних комунікацій, регіональних досліджень.

СК5. Здатність аналізувати вплив світової економіки, міжнародного права та внутрішньої політики на структуру й динаміку міжнародних відносин та зовнішньої політики держав.

СК 7. Здатність аналізувати міжнародні інтеграційні процеси у світі та на Європейському континенті, та місце в них України.

СК 8. Усвідомлення національних інтересів України на міжнародній арені.

СК9. Здатність застосовувати знання характеристик розвитку країн та регіонів, особливостей та закономірностей глобальних процесів та місця в них окремих держав для розв'язання складних спеціалізованих задач і проблем.

СК 10. Здатність аналізувати структуру та динаміку міжнародних суспільних комунікацій, виявляти їх вплив на міжнародну систему, державні та суспільні інститути.

СК 11. Здатність аналізувати природу та еволюцію міжнародних організацій, їх місця у системі міжнародних відносин, основних форм та перспектив співпраці України з ними.

СК 13. Здатність аналізувати діяльність міжнародних недержавних акторів та транснаціональні відносини.

СК14. Здатність розуміти закономірності розвитку та самостійно аналізувати ситуацію в країнах і регіонах світу на основі інформації політичного, історичного, економічного, культурного, правового характеру із застосуванням міждисциплінарних та наукових методів досліджень міжнародних відносин.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Навчальна дисципліна «Міжнародні організації»» входить до переліку обов'язкових компонентів освітньо-професійної програми (цикл професійної підготовки). Дисципліна спирається на вивчення таких навчальних курсів, як «Історія міжнародних відносин», «Історія української дипломатії», «Теорія міжнародних відносин», «Теорія та практика дипломатії», «Історія світової дипломатії». Опанування студентами навчальної дисципліни створює передумови для успішного вивчення інших курсів: «Дипломатія іноземних держав», «Міжнародне право», «Міжнародні економічні відносини», «Аналіз і прогнозування зовнішньої політики», «Сучасні міжнародні відносини та світова політика», для написання курсової роботи з дипломатії іноземних держав та курсової роботи із «Сучасних міжнародних відносин та світової політики».

3. Результати навчання за дисципліною

ПРН01. Знати та розуміти природу міжнародних відносин та регіонального розвитку, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин.

ПРН02. Знати та розуміти природу та динаміку міжнародної безпеки, розуміти особливості її забезпечення на глобальному, регіональному та національному рівні, знати природу та підходи до вирішення міжнародних та інтернаціоналізованих конфліктів.

ПРН03. Знати природу міжнародного співробітництва, характер взаємодії між міжнародним акторами, співвідношення державних, недержавних акторів у світовій політиці.

ПРН04. Знати принципи, механізми та процеси забезпечення зовнішньої політики держав, взаємодії між зовнішньою та внутрішньою політикою, визначення та реалізації на міжнародній арені національних інтересів держав, процесу формування та реалізації зовнішньополітичних рішень.

ПРН05. Знати природу та механізми міжнародних комунікацій.

ПРН06. Знати природу та характер взаємодій окремих країн та регіонів на глобальному, регіональному та локальному рівнях.

ПРН 8. Збирати, обробляти та аналізувати великі обсяги інформації про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, регіональних систем, міжнародних комунікацій.

ПРН 16. Розуміти та відстоювати національні інтереси України у міжнародній діяльності.

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Розподіл балів 2 семестр

Поточний контроль										Разом	Підсумкова (екзамен)	Загальна сума
Т. 1	Т. 2	Т. 3	Т. 4	Т. 5	Т. 6	Т. 7	Т. 9	Т. 10	Т. 12			
Поточний контроль										50		
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5			
Контроль самостійної роботи										25	25	100
2	3	2	2	3	2	3	2	3	3			

4.1. Критерії оцінювання видів роботи для поточного контролю

Під час оцінювання результатів навчання застосовується накопичувальна бально-рейтингова система, що передбачає оцінювання якості виконання студентами всіх видів аудиторної та позааудиторної навчальної діяльності, спрямованих на опанування навчального навантаження шляхом поточного та підсумкового контролю. Система оцінювання курсу реалізується згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів під час відвідування лекцій, участі у семінарах, виконання тестових завдань та виконання інших видів самостійної роботи.

Поточний контроль у семестрі складається з таких компонентів:

- **50 балів:** участь у *семінарах* – підготовка аналітичних звітів та доповідей і пред'явлення результатів в аудиторії у вигляді усних відповідей, участь в обговоренні семінарських питань/дискусіях, виконання практичних завдань, виконання завдань тестового контролю.

- **25 балів:** опрацювання теоретичного матеріалу, виконання індивідуальних завдань, підготування рефератів, есе тощо).

Разом – **75 балів.**

Результат підсумкового контролю (екзамен) оцінюється максимум у 25 балів

Разом – **100 балів.**

Оцінювання результатів аудиторної роботи здійснюється за наступними критеріями:

БАЛИ	ПОЯСНЕННЯ
5	Здобувач вищої освіти відповідає на всі питання семінарського заняття, розкриває зміст загальнотеоретичних категорій, що підлягають засвоєнню при вивченні теми; виконує всі завдання, може правильно визначати спільні та відмінні риси понять, які складають предмет порівняльного аналізу; висловлює і обґрунтовує власну думку щодо предмету заняття, наводить аргументи на її підтвердження, що ґрунтуються на системному знанні теоретичних положень і дипломатичної практики. Під час заняття продемонстрована активність та ініціативність.
4	Здобувач вищої освіти відповідає на всі питання семінарського заняття, розкриває зміст загальнотеоретичних категорій, що підлягають засвоєнню при вивченні теми; визначає та правильно інтерпретує дипломатичні явища та процеси; виконує всі завдання, може правильно визначати спільні та відмінні риси понять, які складають предмет порівняльного аналізу; висловлює і обґрунтовує власну думку щодо предмету заняття, наводить аргументи на її підтвердження, що ґрунтуються на системному знанні теоретичних положень та окремих прикладах з дипломатичної практики. Під час заняття продемонстрована активність та ініціативність.
3	Здобувач вищої освіти відповідає на всі питання семінарського заняття, розкриває зміст загальнотеоретичних категорій, що підлягають засвоєнню при вивченні теми; визначає та в цілому правильно інтерпретує дипломатичні події та процеси; виконує завдання, однак допускає неточності; може визначати спільні та відмінні риси понять, які складають предмет порівняльного аналізу; висловлює власну думку щодо предмету заняття, наводить аргументи на її підтвердження, що ґрунтуються на положеннях підручників і навчальних посібників з «Історії світової дипломатії».
2	Здобувач вищої освіти дає відповіді на більшість питань семінарського заняття, відтворює дефініції загальнотеоретичних категорій, що підлягають засвоєнню при вивченні теми; лише називає події з історії дипломатії; завдання виконує з неістотними помилками; не може визначати спільні та відмінні риси понять, які складають предмет порівняльного аналізу, називаючи при цьому їх ознаки.
1	Здобувач вищої освіти не готовий до заняття, не відповідає на питання, що винесені на розгляд, з труднощами виконує завдання, допускаючи змістовні помилки, невпевнено відтворює терміни і поняття, що розглядалися під час заняття.
0	Відсутність на занятті

4.2 Критерії оцінювання рівня теоретичної та практичної підготовки студента для підсумкового контролю з дисципліни (екзамен)

Бали	Рівень	Оцінка	Критерії оцінювання
------	--------	--------	---------------------

20–25	A	Відмінно	Оцінка виставляється за правильну, ґрунтовну та повну відповідь, самостійне наведення адекватних прикладів до теоретичного матеріалу, творче висвітлення проблем
16–19	B	Добре	Оцінка виставляється за правильну, але недостатньо розгорнуту та ґрунтовну відповідь, самостійне наведення адекватних прикладів до теоретичного матеріалу, нетворче висвітлення проблем
10–15	C		Оцінка виставляється за правильну, але недостатньо розгорнуту та ґрунтовну відповідь, наведення з певною допомогою викладача адекватних прикладів до теоретичного матеріалу, нетворче висвітлення проблем
5-9	D	Задовільно	Оцінка виставляється за в основному правильну відповідь, яка проте відзначається порушенням логіки викладу, неаргументованим висвітленням проблем, помилками у наведенні прикладів до теоретичного матеріалу
1-4	E		Оцінка виставляється за правильну в основному відповідь, яка містить певні негрубі помилки, відзначається порушенням логіки викладу, неаргументованим висвітленням проблем, помилками у наведенні прикладів до теоретичного матеріалу
0	FX	Незадовільно	Оцінка виставляється за неправильну, неповну відповідь, відсутність міцних знань з питань курсу

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену
90 – 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	задовільно
60 - 63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

В Університеті передбачено можливість перезарахування результатів неформальної та/або інформальної освіти відповідно до Положення про порядок визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті у Сумському державному

педагогічному університеті імені А.С. Макаренка
(<https://sspu.edu.ua/universytet/edusci/normatyvno-pravova-baza>).

Перезарахування результатів здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач досяг результатів навчання, передбачених освітньою програмою.

Перезарахуванню можуть підлягати результати навчання отримані шляхом неформальної та/або інформальної освіти, що за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як навчальній дисципліні в цілому, так і її окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, які передбачені цією робочою програмою.

5. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання дисципліни «Міжнародні організації» можуть бути:

- *усний контроль*. Усний контроль здійснюється шляхом індивідуального і фронтального опитування. При індивідуальному опитуванні викладач ставить перед здобувачем вищої освіти декілька запитань, при фронтальному – серію логічно пов'язаних між собою питань перед усією аудиторією;

- *письмовий контроль*. Здійснюється за допомогою письмових робіт, які можуть бути короткочасними (15-20 хв.) і протягом усього заняття. Письмовий контроль відрізняється також глибиною діагностики (поверховий зріз чи ґрунтовний аналіз);

- *тестовий контроль*. Тести – спеціальні завдання, виконання (чи невиконання) яких вказує на наявність (або відсутність) у здобувача вищої освіти певних знань, умінь.

- *підготовка доповідей, есе, презентацій*. Передбачає виконання здобувачами вищої освіти різних форм завдань.

Особлива увага при опануванні змісту навчальної дисципліни приділяється запобіганню порушенню академічної доброчесності та забезпечення довіри до результатів освітнього процесу та освітньої діяльності, розумінню здобувачами вищої освіти значення академічної доброчесності та наслідків недотримання її постулатів.

Питання для підсумкового контролю:

1. Консультативні групи держав.
2. Глобалізація економічного простору.
3. Типологія міжнародних організацій.
4. Основні етапи становлення й розвитку системи міжнародних організацій.
5. Механізм функціонування міжнародних організацій.
6. Організаційно-функціональна структура міжнародних організацій.
7. Міжнародне економічне право.
8. Міжнародні організації загальної компетенції.
9. Міжнародні комерційні відносини
10. Види договорів при міждержавній взаємодії
11. Торгові палати.
12. Центральна комісія судноплавства по Рейну.
13. Дунайська комісія.
14. Всесвітній поштовий союз.
15. Європейська конференція по розкладах пасажирських поїздів.
16. Міжнародний телеграфний союз.
17. Міжнародний союз з охорони промислової власності.
18. Ліга Націй.
19. Міжнародний телеграфний союз.

20. Міжнародний союз з охорони прав промислової власності.
21. Міжнародний союз публікації митних тарифів.
22. Міжнародна організація підприємців.
23. Міжнародна торговельна палата.
24. Міжнародна організація зі стандартизації.
25. Організація Об'єднаних Націй.
26. Правові норми функціонування міжнародних організацій.
27. Принципи міжнародного правового регулювання діяльності міжнародних організацій.
28. Термін «міжнародні службовці» та їх діяльність.
29. Голосування як процес виявлення думки в міжнародній організації.
30. Юридичні форми прийняття рішень у міжнародній організації.
31. Наднаціональні організації.
32. Акламація як специфічна процедура прийняття рішення.
33. Форми голосування у м міжнародних організаціях.
34. Постійні представники держав при міжнародних організаціях.
35. Віденська конвенція 1975 року.
36. Міжнародні неурядові організації у сфері стандартизації й сертифікації продукції.
37. Особливості функціонування міжнародних неурядових організацій.
38. Міжнародні неурядові економічні організації.
39. Міжнародні об'єднання підприємців.
40. Міжнародні торговельні і торговельно-промислові палати.
41. Міжнародна торговельна палата.
42. Конфедерація Азіатсько-Тихоокеанських торговельно-промислових палат.
43. Міжнародне товариство боротьби проти рабства.
44. Особливості діяльності Greenpeace.
45. Міжнародна асоціація реклами.
46. Економічна і соціальна рада – ЕКОСОР.
47. Конференція ООН по торгівлі й розвитку.
48. Програма розвитку ООН.
49. Організації системи ООН.
50. Регіональні економічні організації системи ООН.
51. Мета та принципи діяльності Організації Об'єднаних Націй.
52. Соціально-економічні органи Організації Об'єднаних Націй.
53. Організація об'єднаних націй (ООН) та міжнародне економічне співробітництво.
54. Цілі та принципи діяльності ООН.
55. Організаційно-функціональна структура ООН.
56. Соціально-економічні програми й фонди ООН.
57. Конференція Організації Об'єднаних Націй з торгівлі й розвитку (ЮНКТАД).
58. Міжнародний торговельний центр ЮНКТАД/СТО (МТЦ).
59. Комісія Організації Об'єднаних Націй з прав міжнародної торгівлі (ЮНСІТРАЛ).
60. Організація Об'єднаних Націй з питань освіти, науки й культури (ЮНЕСКО).
61. Європейський економічний простір.
62. Організації системи ОЕСР.
63. Регулювання підприємницької діяльності в ЄС.
64. Регіональні інтеграційні угруповання в Європі. Особливості еволюції інтеграційних процесів в Європі.
65. Регіональні інтеграційні угруповання в Європі Європейський Союз (ЄС).
66. Цілі, принципи й організаційна структура ЄС. Валютно-кредитна система Європейського Союзу.
67. Економічна, соціальна зовнішня політика й політика безпеки Європейського Союзу.
68. Особливості введення «євро» у якості єдиної валюти у країнах ЄС.
69. Європейська асоціація вільної торгівлі (ЄАВТ).

70. Співдружність Незалежних Держав (СНД).
71. Чорноморське економічне співробітництво (ЧЕС).
72. Регіональні організації в Азії та Азіатсько-Тихоокеанському регіоні (Азіатсько-Тихоокеанське економічне співробітництво (АТЕС).
73. Асоціація держав Південно-Східної Азії (АСЕАН).
74. «План Коломбо» зі спільного економічного і соціального розвитку в Азії й Тихому океані.
75. Рада арабської економічної єдності (РАЕЄ).
76. Регіональні організації в Північній та Південній Америці (Північноамериканська угода про вільну торгівлю (НАФТА).
77. Південний спільний ринок (МЕРКОСУР).
78. Латиноамериканська асоціація інтеграції (ЛААІ).
79. Карибське співтовариство і Карибський спільний ринок (КАРІКОМ).
80. Інтеграційні угруповання в Африці.
81. Економічне співробітництво держав Західної Африки (ЕКОВАС).
82. Спільний ринок Східної та Південної Африки (КОМЕСА).
83. Південноафриканське співтовариство розвитку (САДЖ).
84. Митний і економічний союз Центральної Африки (ЮДЕАК).
85. Франк КФА, Карибський долар та інші «спільні валюти».
86. Діяльність міжнародних і регіональних організацій у сфері стандартизації і сертифікації продукції.
87. Світова організація інтелектуальної власності.
88. Міжнародні економічні відносини: поняття й основні форми.
89. Міжнародні організації загальної компетенції та їх діяльність в галузі економічного співробітництва.
90. Міжнародні об'єднання підприємств.
91. Міжнародні торговельні і торговельно-промислові палати.
92. Організації економічного співробітництва й розвитку.
93. Міждержавні економічні організації загальної компетенції.
94. Організація економічного співробітництва й розвитку (ОЕСР).
95. Міждержавні організації з регулювання економічних відносин на галузевому рівні.
96. Міждержавні організації з регулювання в галузі промисловості й енергетики.
97. Організація з промислового розвитку (ЮНІДО).
98. Міжнародна агенція з атомної енергії (МАГАТЕ).
99. Європейська організація ядерних досліджень (ЦЕРН).
100. Організації з регулювання в галузі сільського господарства й продовольства.
101. Продовольча й сільськогосподарська організація (ФАО).
102. Міжнародний фонд сільськогосподарського розвитку (МФСР).
103. Організація країн-експортерів нафти (ОПЕК).
104. Суть і етапи розвитку багатобічного регулювання торговоекономічних відносин.
105. Всесвітня торгова організація – ВТО (Світова організація торгівлі).
106. Конференція ООН з торгівлі і розвитку (ЮНКТАД).
107. Міжнародний торговий центр ЮНКТАД / ВТО – МТЦ.
108. Конференція ООН з торгівлі й розвитку.
109. Торговельні санкції ООН.
110. Комісія Організації Об'єднаних Націй з прав міжнародної торгівлі.
111. Міжнародні організації з регулювання світових товарних ринків.
112. Міжнародні організації та регулювання світової торгівлі.
113. Всесвітній торговий цент як символ глобалізації у торгівлі.
114. Група всесвітнього банку.
115. Міжнародний валютний фонд (МВФ).
116. Лондонський та Паризький клуби кредиторів.

117. Банк міжнародних розрахунків (БМР).
118. Регіональні банки і фонди розвитку.
119. Європейський банк реконструкції і розвитку (ЄБРР).
120. Регіональні банки розвитку (Міжамериканський банк розвитку – МаБР, Африканський банк розвитку – АфБР, Азіатський банк розвитку – АзБР, Ісламський банк розвитку – ІБР).
121. Сучасна система міжнародних валютно-кредитних організацій.
122. Міжнародний банк реконструкції й розвитку (МБРР).
123. Міжнародна фінансова корпорація (МФК) і Міжнародна асоціація розвитку (МАР).
124. Багатостороння агенція з гарантії інвестицій (БАГІ).
125. Міжнародний центр з урегулювання інвестиційних спорів (МЦУІС).
126. Економічний форум у Давосі (Швейцарія).
127. Форум YES в Україні.
128. Більдербергський клуб.
129. Становлення та розвиток сімейного клану Ротшильд.
130. Становлення та розвиток сімейного клану Рокфеллер.
131. Особливості організації автомобільних перевезень.
132. Організації з регулювання в галузі транспорту й зв'язку.
133. Міжнародна морська організація – ІМО.
134. Міжнародна організація цивільної авіації – ІКАО.
135. Європейська конференція міністрів транспорту – ЄКМТ.
136. Європейська конференція цивільної авіації – ЕКАК.
137. Європейська організація з безпеки повітряної навігації – ЄВРОКОНТРОЛ.
138. Світовий поштовий союз – СПС.
139. Міжнародний союз електрозв'язку – МСЕ.
140. Світова туристська організація – СТО.
141. Україна – країна-засновниця ООН.
142. Участь військовослужбовців України у миротворчих місіях ООН.
143. Вступ України до СОТ.
144. Підписання асоціації України з ЄС.
145. Перспективи набуття Україною членства в ЄС.

6. Програма навчальної дисципліни

Програма навчальної дисципліни «Міжнародні організації» складається з 12 тем, які в цілому висвітлюють місце і роль міжнародних організацій у системі міжнародних відносин, її різновиди, методи та форми діяльності, цілі, сферу компетенції, функції, організаційну структуру, механізми прийняття рішень та їх виконання.

7. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

7.1. Тематичні розділи

Тема 1. Сутність, види, історія виникнення та етапи розвитку міжнародних організацій

Сутність поняття «міжнародної організації» та її основні ознаки. Чинники, що обумовлюють утворення міжнародних організацій – поділ праці, міжнародна економічна інтеграція, політичні стосунки між країнами, глобалізація міжнародних відносин. Порядок утворення міжнародних організацій.

Історія виникнення та етапи розвитку міжнародних організацій. Епоха рабовласницьких держав. Епоха феодальної роздробленості. Епоха великих географічних відкриттів, промислових революцій та формування світового ринку (становлення системи міжнародних організацій). Епоха між Першою та Другою світовими війнами (середина 1940-х років – кінець 1950-х р.: початок формування системи Об'єднаних Націй; кінець 1950-х р. – активізація процесу утворення й поширення міжнародних регіональних організацій). Сучасна епоха (початок 1990-х р. по теперішній час).

Класифікація міжнародних організацій. Основні критерії типології міжнародних організацій: за умовами участі міжнародних організацій (відкриті та закриті); за ступенем інтеграції (зона преференційної торгівлі, зона вільної торгівлі, митний союз, спільний ринок, економічний союз). Типізація міжнародних організацій. Критерії типізації (членство суб'єктів МЄВ, географічне охоплення, компетенція, характер повноважень, характер діяльності, період функціонування, порядок вступу до організації) та характерні риси організацій відповідних типів. Хронологія утворення й розвитку системи міжнародних організацій. Тенденції розвитку системи міжнародних угруповань. Глобальні проблеми сучасності та роль міжнародних організацій у їх вирішенні.

Тема 2. Механізм функціонування міжнародних організацій

Правові норми і принципи функціонування міжнародних організацій: норми міжнародного права, договори, міжнародні звичаї, міжнародні конференції. Прийняття рішень в міжнародних організаціях. Рекомендовані рішення, обов'язкові рішення, міжнародні кодекси поведінки. Принципи та норми міжнародного права. Загальні принципи. Спеціальні принципи. Привілеї та імунітети. Санкції проти порушників норм поведінки.

Організаційно-функціональна структура міжнародних організацій: цілі, сфера компетенції, функції, організаційна структура, механізми прийняття рішень та їх виконання. Методи прийняття рішень у міжнародних організаціях: одностайний, мажоритарний, консенсусний, метод зважених голосів. Технічні процедури прийняття рішень у міжнародних організаціях: акламація, просте голосування, поіменне голосування, листове голосування, консенсус.

Міжнародні службовці. Основні ознаки статусу міжнародного службовця. Елементи статусу: призначення, права та обов'язки, гарантії, привілеї та імунітети.

Постійні представництва держав при міжнародних організаціях. Правові основи створення і функціонування інституту постійних представництв. Напрями діяльності постійних представництв держав при міжнародних організаціях. Призначення і повноваження глави постійного представництва. Кількісний і професійний склад персоналу представництва. Права і функції спостерігачів при міжнародній організації країни – не члена даної організації. Місії постійних спостерігачів.

Тема 3. Система об'єднаних націй та міжнародне економічне співробітництво

Організація Об'єднаних Націй. Історія створення, цілі та принципи діяльності. Членство в ООН, формування бюджету ООН, офіційні умови організації.

Внутрішня структура міжнародних економічних організацій в системі ООН. Організаційно-функціональна структура ООН. Головні органи ООН: Генеральна Асамблея (ГА), Рада безпеки (РБ), Економічна і соціальна рада (ЕКОСОП), Рада з опіки (РО), Міжнародний суд, Секретаріат.

Міжнародні проблеми економічного характеру, які вирішує ООН.

Миротворча діяльність ООН. Роль ООН у розв'язанні проблем війни і миру. Статутні основи системи колективної безпеки ООН і проблеми їх застосування. Механізм колективної безпеки ООН. Еволюція форм і методів діяльності ООН щодо врегулювання міжнародних конфліктів. Превентивна дипломатія. Миротворчість. Підтримання миру.

Постконфліктне миробудівництво. Операції з підтримання миру і проблеми підвищення їх ефективності. Інформаційна складова миротворчих операцій ООН. Проблема «гуманітарних інтервенцій».

Спеціалізовані установи ООН. Поняття спеціалізованої установи ООН. Утворення системи спеціалізованих установ ООН. Класифікація спеціалізованих установ. Статус та правові засади діяльності спеціалізованих установ ООН. Основи відносин спеціалізованих установ з ООН. Проблеми функціонування системи спеціалізованих установ ООН. Фінансові спеціалізовані установи ООН. Міжнародний валютний фонд. Цілі, функції, структура. Основні напрями діяльності МВФ. Інспектування. Консультування. Надання послуг. Фінансування. Проблема реформування МВФ. Група Світового банку: Міжнародний Банк реконструкції та розвитку (МБРР); Міжнародна асоціація розвитку (МАР); Міжнародна фінансова корпорація (МФК); Багатостороннє агентство з гарантій інвестицій (БАГІ). Гуманітарні спеціалізовані установи ООН. ЮНЕСКО. Цілі, членство. Структура, основні напрями діяльності. Міжнародна інформаційна політика ЮНЕСКО. Соціальні спеціалізовані установи ООН. МОП. Членство. Принцип трипартизму. Структура. Цілі МОП. Сприяння встановленню міцного миру шляхом заохочення соціальної справедливості, поліпшенню умов праці і підвищенню життєвого рівня трудящих. Основні напрями діяльності. Розробка міжнародної політики і програм, спрямованих на поліпшення умов праці і життя.

Тема 4. Міжнародні організації у сфері безпеки

Організація Північноатлантичного договору (НАТО). Цілі і принципи діяльності НАТО. Структура НАТО. Адаптація НАТО до постбіполярних геополітичних умов. Стратегічні концепції НАТО після закінчення “холодної війни”. Основні завдання та етапи миротворчої діяльності НАТО. Миротворча діяльність НАТО на Балканах, в Іраку, Афганістані та Дафурі. Антитерористичний напрям діяльності НАТО. Організація з безпеки та співробітництва в Європі (ОБСЄ). Історія створення ОБСЄ. Цілі і принципи. Гельсінський Заключний Акт. Трансформування НБСЄ в ОБСЄ. Структура ОБСЄ. Основні напрямки діяльності. Миротворча діяльність ОБСЄ. Місії ОБСЄ. Превентивна дипломатія ОБСЄ. Інформаційна діяльність НАТО та ОБСЄ.

Тема 5. Рада Європи

Передумови та створення Ради Європи (РЄ). Цілі. Вимоги до кандидатів. Членство. Повноправне членство. Спеціальні статуси в Раді Європи. Статус спеціально запрошеного гостя. Статус асоційованого члена. Статус спостерігача. Інституційна система Ради Європи. Головні напрями діяльності РЄ. Розробка і ухвалення конвенцій. Європейська конвенція про захист прав людини та основних свобод. Європейська соціальна хартія. Діяльність Ради Європи в інформаційній сфері.

Тема 6. Європейський Союз

Становлення та основні етапи європейської інтеграції. Європейське об'єднання вугілля і сталі. Європейське економічне співтовариство (“спільний ринок”). Європейське співтовариство з атомної енергії (Євратом). Маастрихтський договір. Створення Європейського Союзу (ЄС). Структура ЄС. Основні напрями діяльності. Зміцнення економічної та політичної інтеграції в ЄС. “Спільні політики” ЄС. Діяльність ЄС у галузі інформації і комунікації.

Тема 7. Регіональні комісії, фонди та спеціальні програми структури ООН

Регіональні комісії. Європейська економічна комісія ООН (ООН/ЕЕК). Економічна і соціальна комісія для Азії та Тихого океану (ЕСКАТО), Економічна і соціальна комісія ООН для Західної Азії (ЕСКЗА). Економічна комісія для Латинської Америки і країн Карибського басейну (ЕКЛАК). Економічна комісія для Африки (ЕКА). Фонди, програми і

робочі органи ООН: Фонд розвитку інвестицій, Конференція ООН з торгівлі і розвитку (ЮНКТАД). Орган обслуговування проектів, Програма розвитку ООН (ПРООН). Програма ООН з навколишнього середовища (ЮНЕП), Всесвітня продовольча програма (ВПП). Дитячий фонд ООН (ЮНІСЕФ).

Тема 8. Спеціалізовані установи структури ООН

Спеціалізовані установи ООН: Міжнародна організація праці (МОП), Продовольча і сільськогосподарська організація (ФАО), Організація з питань освіти, науки і культури (ЮНЕСКО), Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ), Організація з промислового розвитку (ЮНІДО) та інші.

Автономні організації, пов'язані з ООН: Міжнародне агентство з атомної енергетики (МАГАТЕ), Міжнародна рада з контролю за наркотичними засобами, Міжнародний торговий центр (МТЦ), Світова організація торгівлі (СОТ), Всесвітня організація з туризму (ВОТ).

Тема 9. Регіональні інтеграційні угруповання

Створення, організаційна структура, діяльність та криза Співдружності Незалежних Держав (СНД). Проблеми економічної інтеграції в СНД. Митний союз. Євразійське економічне співтовариство. ГУАМ.

Організація Чорноморського економічного співтовариства (ОЧЕС): мета, організаційна структура. Рада ОЧЕС. Парламентська асамблея. Чорноморський банк торгівлі і розвитку.

Регіональні інтеграційні угруповання в Азії, Америці та Африці. Азіатсько-Тихоокеанський регіон; Азіатсько-Тихоокеанське економічне співробітництво (АТЕС); Асоціація держав Південно-Східної Азії (АСЕАН); «План Коломбо»; Рада арабської економічної єдності (РАЕС); Організація американських держав (ОАД); Латиноамериканська асоціація інтеграції (ЛААІ); Північноамериканська угода про вільну торгівлю (НАФТА); Південний спільний ринок (МЕРКОСУР); Карибське співтовариство і Карибський спільний ринок (КАРІКОМ); Організація африканської єдності (ОАЄ); Африканське економічне співробітництво; Економічне співробітництво держав Західної Африки (ЕКОВАС); Спільний ринок Східної та Південної Африки (КОМЕСА); Південноафриканське співтовариство розвитку (САДК); Митний і економічний союз Центральної Африки (ЮДЕАК).

Тема 10. Міжнародні неурядові організації

Сутність і види міжнародних неурядових економічних організацій. Організаційні структури та форми діяльності. Правова основа механізму взаємодії неурядових та міжурядових організацій. Міжнародна асоціація економічних наук. Римський клуб. Дакарський клуб. Лондонський клуб. Міжнародні об'єднання підприємців. Міжнародний кооперативний альянс. Світова конфедерація праці. Світова федерація профспілок. Міжнародна торговельна палата.

Тема 11. Міжнародні організації з регулювання в соціальній сфері та світовій торгівлі

Специфіка регулювання в соціальній сфері; Міжнародна організація праці (МОП); Міжнародний трудовий кодекс; конвенції й рекомендації МОП; Міжнародна конференція праці; Організація Об'єднаних Націй з питань освіти, науки й культури (ЮНЕСКО); програма ЮНЕСКО; Світова туристська організація (СТО).

Генеральна угода з тарифів і торгівлі (ГАТТ); Світова організація торгівлі (СОТ); протекціонізм і фрітрейдерство; принцип найбільшого сприяння; принцип національного режиму в міжнародній торгівлі; принцип захисту національної промисловості; принцип сприяння справедливій конкуренції; Конференція ООН з торгівлі й розвитку (ЮНКТАД); Міжнародний торговельний центр (МТЦ); Комісія ООН з прав міжнародної торгівлі (ЮНСІТРАЛ); міжнародні організації з урегулювання світових товарних ринків; організація країн-експортерів нафти (ОПЕК); Арабський союз чавуну та сталі (АСЧС).

Тема 12. Україна в системі ООН і міжнародних організаціях

Україна в системі ООН і міжнародних організаціях: історія і сучасність. Діяльність організацій та установ ООН в Україні. Україна і спеціалізовані установи ООН. Пріоритетні сфери діяльності ООН для України. Україна і міжнародні організації з регулювання світової торгівлі. Пріоритетні напрями взаємодії України з міжнародними валютно-кредитними організаціями. Україна в МВФ: економічна співпраця. Програми діяльності МБРР в Україні. Україна та ЄБРР: реалії та перспективи. Україна та ЄС: стратегія розвитку співробітництва. Співробітництво з міждержавними організаціями: ЦЄІ, ОЧЕС, ГУАМ, СНД.

7.2. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин					
	Денна форма					
	Усього	у тому числі				
		Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.	Самост.р
Тема 1. Сутність, види, історія виникнення та етапи розвитку міжнародних організацій	10	2				6
Тема 2. Механізм функціонування міжнародних організацій	10	2	2			6
Тема 3. Система об'єднаних націй та міжнародне економічне співробітництво	10	2	2			6
Тема 4. Міжнародні організації у сфері безпеки	10	2	2			6
Тема 5. Рада Європи	10		2			8
Тема 6. Європейський Союз	10	2	2			6
Тема 7. Регіональні комісії, фонди та спеціальні програми структури ООН	10	2	2			6
Тема 8. Спеціалізовані установи структури ООН	10	2	2			6
Тема 9. Регіональні інтеграційні угруповання	10	2	2			6

Тема 10. Міжнародні неурядові організації	10	2				8
Тема 11. Міжнародні організації з регулювання в соціальній та економічній сферах	10	2	2			8
Тема 12. Україна в системі ООН і міжнародних організаціях	10		2			8
Усього годин	120	20	20		2	78

7.3. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Год.
1	Механізм функціонування міжнародних організацій	2
2	Система об'єднаних націй та міжнародне економічне співробітництво	2
3	Міжнародні організації у сфері безпеки	2
4	Рада Європи	2
5	Європейський Союз	2
6	Регіональні комісії, фонди та спеціальні програми структури ООН	2
7	Спеціалізовані установи структури ООН	2
8	Регіональні інтеграційні угруповання	2
9	Міжнародні організації з регулювання в соціальній та економічній сферах	2
10	Україна в системі ООН і міжнародних організаціях	2
Разом		20

7.4. Самостійна робота студентів

№ теми	Назва	Види самостійної роботи	К-сть годин
1	Сутність, види, історія виникнення та етапи реалізації розвитку міжнародних організацій	Вивчення і конспектування основної і додаткової літератури, робота з довідковою літературою	6
2	Механізм функціонування міжнародних організацій	Вивчення і конспектування основної і додаткової літератури, робота з довідковою літературою (словниками, енциклопедіями). Підготовка реферата	6
3	Система об'єднаних націй та міжнародне економічне співробітництво	Вивчення і конспектування	6

		основної і додаткової літератури, робота з довідковою літературою (словниками, енциклопедіями). Підготовка презентації	
4	Міжнародні організації у сфері безпеки	Вивчення і конспектування основної і додаткової літератури, робота з довідковою літературою (словниками, енциклопедіями). Підготовка реферата	6
5	Рада Європи	Вивчення і конспектування основної і додаткової літератури, робота з довідковою літературою (словниками, енциклопедіями). Підготовка презентації	8
6	Європейський Союз	Вивчення і конспектування основної і додаткової літератури, робота з довідковою літературою (словниками, енциклопедіями). Підготовка до усної співбесіди	6
7	Регіональні комісії, фонди та спеціальні програми структури ООН	Вивчення і конспектування основної і додаткової літератури, робота з довідковою літературою (словниками, енциклопедіями). Підготовка реферата	6
8	Спеціалізовані установи структури ООН	Вивчення і конспектування основної і додаткової літератури, робота з довідковою літературою (словниками, енциклопедіями). Підготовка презентації	6
9	Організації загальної компетенції	Вивчення і конспектування основної і додаткової літератури, робота з довідковою літературою	6

		(словниками, енциклопедіями). Підготовка реферата	
10	Міжнародні неурядові організації	Вивчення і конспектування основної і додаткової літератури, робота з довідковою літературою (словниками, енциклопедіями). Підготовка презентації	8
11	Міжнародні організації з регулювання в соціальній та економічній сферах	Вивчення і конспектування основної і додаткової літератури, робота з довідковою літературою (словниками, енциклопедіями). Підготовка презентації	8
12	Україна в системі ООН і міжнародних організаціях	Підготовка до усної співбесіди. Підготовка до тестування	8

7.5. Тематика індивідуальних завдань

Тематика есе

1. Міжнародні організації як актори багатосторонньої дипломатії
2. Місце ООН в системі міжнародних організацій
3. Тенденції у розвитку міжнародних організацій в контексті поглиблення глобалізації.
4. Міжнародні організації та нерівність держав.
5. Наднаціональність МВФ.
6. Наднаціональні риси Світового Банку.
7. Велика Вісімка та критика її діяльності.
8. Екологічні глобальні проблеми в діяльності неурядових міжнародних організацій
9. Роль міжнародних організацій у формуванні міжнародного громадянського суспільства.
10. Права людини в діяльності міжнародних організацій.
11. Міжнародні організації та регіональна і глобальна безпека.
12. Роль міжнародних організацій у вирішенні конфліктів у сучасному світі.
13. Міжнародні організації та проблема втручання у сучасному світі (миротворчі акції, гуманітарна інтервенція і т.д.)
14. Неурядові міжнародні організації як актори транснаціональної політики.
15. Глобалізація тероризму та особливості впливу міжнародних терористичних організацій.
16. Пацифізм в діяльності неурядових організацій.
17. Основні тенденції у функціонуванні міжурядових організацій на пострадянському просторі.

Результати власного індивідуального дослідження студенти презентують на семінарському занятті (обсяг презентації – не менше 20 слайдів).

8. Рекомендована література:

Основна:

1. Міжнародні організації. Навчальний посібник. За ред. В.М.Матвієнко. К.: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2005.
2. Міжнародні організації. Кредитно-модульний курс.: 3-тє вид. перероб. та доп. Навч. посіб. / За ред. Козака Ю. Г., Ковалевського В. В., Логвінової Н. С. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 344 с.
3. Мокій А. І. Міжнародні організації. Навч. посіб. / Мокій А. І., Яхно Т.П., Бабець І. Г. К.: Центр учбової літератури, 2011. 280 с.
4. Основные сведения об Организации Объединенных Наций. Нью-Йорк, 2000.
5. Спеціалізовані установи системи ООН. За ред. В.С. Бруза. Київ: Либідь, 1995.
6. Циганкова Т.М., Гордєєва Т.Ф. Міжнародні організації: Навчальний посібник. К.: Видавництво КНЕУ, 2001.

Додаткова:

1. Балдинюк О.В. Вдосконалення механізмів гуманітарної діяльності ООН // Актуальні проблеми міжнародних відносин: зб. наук. пр. Випуск 13 (частина І). 1999.
2. Божко С. Суть глобальної стратегії ООН / Станіслав Божко // Персонал. – 2009. – № 3-4. – С. 4-12.
4. Бочан І. О. Глобальна економіка: Підручник / І.О. Бочан, І. Р. Михасюк. – К.: Знання, 2007. – 403 с
3. Бойчук С.І. Інформаційна складова миротворчих операцій ООН // Актуальні проблеми міжнародних відносин : збірник наукових праць. К., 2008. – Вип. 81, ч. 2.
4. Бруз В.С. Роль ООН у врегулюванні міжнародних конфліктів і в боротьбі проти тероризму. Київ, ВПК “Експрес-Поліграф”, 2010.
5. Грицяк І.А., Говоруха В.В., Стрельцов В.Ю. Правова та інституційна основи Європейського Союзу. Х., 2009.
6. Грушова А.Т. Проблеми захисту прав людини в діяльності ООН. К., 2005.
7. Гуцман М.Я. Діяльність ООН у боротьбі з міжнародним тероризмом // Актуальні проблеми міжнародних відносин. 2005. Випуск 58. Частина ІІ.
8. Дзяд О.В., Рудік О.М. Спільні політики Європейського Союзу та їх значення для України. К., 2009.
9. Довідник НАТО. – Брюсель, 2006.
10. Дорошко М.С. Геополітичні інтереси та зовнішня політика держав пострадянського простору. Київ: Ніка-Центр, 2011.
11. Європейський Союз: економіка, політика, право: енциклопедичний словник. К., 2011.
12. Заблоцька Л.Г., Федорова А.Л., Шинкаренко Т.І. Політико-правові аспекти діяльності Ради Європи. К.: Фенікс, 2007.
13. Запорожець О.Ю. Політика ЮНЕСКО щодо розвитку глобального інформаційного суспільства // Актуальні проблеми міжнародних відносин : збірник наукових праць. Київ, 2011. Вип. 96, ч. 2.
14. Зав’ялова О. В. Транснаціональні корпорації: Навч. посібник / О.В. Зав’ялова, В.Є. Сахаров. Київ: [Національна академія управління], 2008. 239 с.
15. Інструмент європейського сусідства і партнерства для України / Під ред. А. Андрусевича. Л., 2008. 160 с.
16. Ковтун О.Ю. Співробітництво нових незалежних держав у створенні єдиного економічного простору // Актуальні проблеми міжнародних відносин. 2007. Вип. 67, ч.1.
17. Константинов В.Ю. Формування нової системи балансу сил у геостратегічному просторі Азійсько-Тихоокеанського регіону // Азійський напрям зовнішньої політики України: проблеми і перспективи. Аналітичні оцінки. Київ: НІСД, 2008.

18. Копійка В., Шинкаренко Т. Європейський Союз: історія і засади функціонування. К., 2012.
19. Копійка В.В. Партнерство ООН та регіональних організацій у безпековій сфері: нові можливості, нові виклики // Актуальні проблеми міжнародних відносин: зб. наук. пр. Випуск 99 (частина I). К.: Київський національний університет імені Тараса Шевченка Інститут міжнародних відносин, 2011.
20. Кукіна З.О. Інституційний та договірний механізми ООН у сфері захисту свободи слова // Актуальні проблеми міжнародних відносин : збірник наукових праць. Київ, 2011. Вип. 96, ч. 2.
21. Кукіна З.О. Міжнародний інституційний механізм регулювання діяльності засобів масової інформації // Часопис Київського університету права : український науково-теоретичний часопис. К., 2012. № 2.
22. Курнишова Ю.В. Сучасні інтеграційні процеси в Азійсько-Тихоокеанському регіоні // Азійський напрям зовнішньої політики України: проблеми і перспективи. Аналітичні оцінки. Київ: НІСД, 2008.
23. Лук'янов А. Сучасна миротворчість: військові операції невоєнного типу [Електронний ресурс] Міністерство оборони України. – Режим доступу : <http://www.mil.gov.ua/index.php?lang=ua&part=massmedia&sub=read&id=12103>.
24. Ляпичев С. Совет ООН по правам человека: происхождение и эволюция // Международная жизнь. 2010. №9.
25. Майорова І. М. Передумови розширення інтеграційних процесів в межах ОЧЕС // Проблемы и перспективы развития сотрудничества между странами Юго-Восточной Европы в рамках Черноморского экономического сотрудничества и ЕУАМ: Сборник научных трудов. Донецк: ДонНУ. 2007. С. 146–153.
26. Макаренко Є.А. Інформаційне суспільство, політика, право в програмній діяльності ЮНЕСКО / Є.А. Макаренко; КНУТШ. К.: Наша культура і наука, 2002.
27. Макогон Ю. В. Сотрудничество Украины на Евразийском экономическом пространстве в причерноморской зоне / Проблемы и перспективы развития сотрудничества между странами Юго-Восточной Европы в рамках Черноморского экономического сотрудничества и ЕУАМ: Сборник научных трудов. Донецк: ДонНУ. 2007. С. 22–37.
28. Мармазов В.Є., Піляєв І.С. Рада Європи: політико-правовий механізм інтеграції. К., 2002.
29. Матвієнко В.М. Україна і Ліга Націй. К.: Київський університет, 2000.
30. Міжнародні організації: Навч. посібник / За ред. О.С. Кучика. Київ: Знання, 2007.
31. Міжнародна економіка / За ред. Козака Ю.Г., Логвінової Н.С., Осипова В.М. К.: ЦНЛ, 2008.
32. Міжнародна економіка / За ред. Козака Ю.Г., Лук'яненко Д.Г., Макогона Ю.В. К.: ЦНЛ, 2009.
33. Міжнародні неурядові організації: Навч. посібник / За заг. ред. В. В. Балабіна. К.: Інфодрук, 2008. 118 с.
34. Міжнародні організації: навч. посіб. / Під ред. О. С. Кучика. К.: Знання, 2005. 497 с.
35. Міжнародні стратегії економічного розвитку: Навч. посібник / За ред. Козака, Ю.Г., Ковалевського В.В., Ліганенко І.В. К.: ЦНЛ, 2009.
36. Міжнародні фінанси: навч. посіб. / [І. І. Д'яконова, М. І. Макаренко, Ф.О. Журавка та ін.] ; за ред. М. І. Макаренка та І. І. Д'яконової. К.: ЦУЛ, 2013. 548 с.
37. Пахомов С. Ю. Глобальна конкуренція: нові явища, тенденції та чинники розвитку: Монографія. Київ: КНЕУ, 2008. 223 с.
38. Піляєв І.С. Рада Європи в сучасному євроінтеграційному процесі. К., 2003.
39. Полторацький О.С. НАТО в сучасних євроатлантичних відносинах. Навчальний посібник. К.: Дипломатична академія України при МЗС України, 2005.

40. Поршакова Н. ОБСЄ: від часів перетворення Ради Організацію до сьогодні // Вісник Київського університету. Серія Міжнародні відносини. 2001. Вип.18.
41. Посельський В. Європейський Союз: інституційні основи європейської інтеграції. К., 2002.
42. Правила процедури Совета Безопасности. Нью-Йорк, 1986.
43. Прокопчук А. В. Міжнародні торговельно-економічні конфлікти: сутність, природа і класифікація // Актуальні проблеми економіки. 2008. № 4. С. 35–48.
44. Рябінін Є. Чи зможуть ШОС та ОДКБ стати євразійськими ЄС та НАТО? // Зовнішні справи. 2011. № 9.
45. Світові інтеграційні процеси в умовах трансформації міжнародних систем. К.: Дипломатична академія України при МЗС України, 2013.
46. Скороход Ю.С. Еволюція операцій з підтримання миру в постбіполярній системі міжнародних відносин // Актуальні проблеми міжнародних відносин. 2005. Вип. 58, ч.2.
47. Статут Організації Об'єднаних Націй. К.: Департамент громадської інформації ООН, 2008.
48. Ткач О. Стратегії регіональної та національної інтеграції країн Латинської Америки / Олег Ткач // Політичний менеджмент. 2009. №1 (січень) С. 140–146.
49. Україна на шляху до НАТО: через радикальні реформи до набуття членства. За ред. Г.М.Перепелиці. К.: Стилос, 2004.
50. Федуняк С.Г. Європейські виміри безпеки на пострадянському просторі. Формування інтегрованої системи безпеки Заходу і нових незалежних держав. Чернівці: Рута, 2005.
51. Хандогій В. Д., Соловей А. А. Аналіз сучасної системи міжнародних організацій, що забезпечують безпеку в Європі // Наука і оборона. 2008. №3. С. 3–11.
52. Хоменко М. ОБСЄ: трансформація статусу і діяльності в постблоковій Європі // Актуальні проблеми міжнародних відносин. 2001. Випуск 27. Частина II.
53. Черницька Т. Регіональні виміри міжнародного науково-технічного співробітництва // міжнародна економічна політика. 2013. №1 (18). С. 105–127.
54. Чернявська Л.Н. Міжнародні неурядові організації в світовій політиці. Київ: Видавництво КНУ, 2008.
55. Шинкаренко Т.І. Діяльність Ради Європи у сфері культури // Актуальні проблеми міжнародних відносин. 2011. Випуск 96. Частина II.
56. Школа І. М., Козменко В. М., Бабінська О. В. Міжнародні економічні відносини. Чернівці: Книги – ХХІ, 2007. 544 с.
57. Шнирков О., Кузнецов О., Кульпінський С. Європейський валютний союз. К., 2001.
58. Шнирков О. Зони вільної торгівлі у світовій економіці // Дзеркало тижня. № 8 (637). 2007.
59. Шнирков О. Регіональні торговельні угоди: нові тенденції розвитку // Дзеркало тижня. № 12 (591). 2006.
60. Шпакович О.М. Вплив актів міжнародних організацій на внутрішні правопорядки держав-членів: теорія і практика. К.: ВПЦ “Київський університет”, 2011.
61. Шпакович О.М. Право міжнародних організацій. Курс лекцій. К., 2010.
62. ЮНЕСКО. Основные документы. Париж, 1990.
63. Яхтенфукс М., Колер-Кох Б. Європейська інтеграція. К., 2007.
64. Daase Ch. Spontaneous Institutions: Peacekeeping as an International Convention // Imperfect Unions: Security Institutions over Time and Space. – New York : Oxford University Press, 1999.
65. Miall H. Contemporary Conflict Resolution / Miall H., Ramsbotham O., Woodhouse T. London : Polity. 2011.
66. Nikitin A. Concepts in International Peacekeeping // Military Review. 1997. № 3. Vol. 77. May.

67. Nikitin A. UN Peace Support operations in the Conflict regions at the Threshold of the 21st Century: Lessons for the Past and Prospects for the Future // 44th Pugwash Conference Proceedings. London, 1996. P. 34–35.
68. Pallage S. Recognizing the Political Side of Humanitarian Aid // Journal of Conflict Resolution. 2011. № 4.
69. Pugh M. Peacekeeping and Critical Theory // International Peacekeeping. 2004. № 1. P. 40.
70. Risse-Kappen Th. Between a New World Order and None: Explaining the Reemergence of the United Nations in World Politics // Critical Security Studies: Concepts and Cases. London: University College London. 1997. P. 260.
71. Rosner G. The International Military Force Idea: A Look at Modern History // From Collective Security to Preventive Diplomacy. N.Y. – L., 1965. – P. 447.

9. Інформаційні ресурси

1. www.gov.ua
2. ООН: // www.un.org/ або // www.unsystem.org
3. СНД: // www.cis.minsk.by
4. МОП: // www.ilo.org
5. НАТО: // www.nato.int
6. ОАД: // www.oas.org
7. ОАЄ: // www.oau-oua.org
8. ОБСЄ: // www.osce.org
9. СОТ: // www.wto.org
10. Міжнародний валютний фонд: <http://www.imf.org>
11. 5. Міжнародна агенція з атомної енергії: <http://www.iaea.org>
12. Світовий банк: <http://www.worldbank.org/>
13. Організація країн-експортерів нафти: opes.org
14. World Customs Organization <http://www.wcoomd.org/>
15. Світова організація інтелектуальної власності: wipo.int
16. Асоціація держав Південно-Східної Азії: ASEAN.org
17. Greenpeace: <https://www.greenpeace.org>
18. Рада Європи: // www.coe.fr/eng/
19. Європейський Союз: // www.europa.eu.int
20. Верховної Ради України: // www.rada.kiev.ua, тобто, веб-сторінка, на якій розміщені установчі документи міжнародних організацій, членом яких є Україна.
21. Офіційний сайт Асоціації держав Південно-Східної Азії [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.aseansec.org>.
22. Офіційний сайт Європейського суду з прав людини [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.echr.coe.int/echr/>.
23. Офіційний сайт Європейського Союзу [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://europa.eu/>.
24. Офіційний сайт Європейської поліцейської агенції (Європол) [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.europol.europa.eu/>.
25. Офіційний сайт Міжнародного валютного фонду [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.imf.org/external/index.htm>.
26. Офіційний сайт Міжнародного кримінального суду [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.icc-cpi.int>.
27. Офіційний сайт Міжнародного суду Організації Об'єднаних Націй [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.icj-cij.org/homepage/ru/>.

28. Офіційний сайт Міжнародного Трибуналу з морського права [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.itlos.org/>. 24
29. Офіційний сайт Міжнародної морської організації [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.imo.org/Pages/home.aspx>.
30. Офіційний сайт Міжнародної організації кримінальної поліції Інтерпол [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.interpol.int/>.
31. Офіційний сайт Північноатлантичного альянсу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nato.int/cps/en/natolive/index.htm>.
32. Офіційний сайт Організації американських держав [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.oas.org/en/default.asp>.
33. Офіційний сайт Організації з безпеки та співробітництва в Європі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.osce.org/>.
34. Офіційний сайт Організації Об'єднаних Націй [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.un.org/ru/>.
35. Офіційний сайт Ради Європи [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://hub.coe.int/>.
36. Офіційний сайт Світової організації торгівлі [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.wto.org/>.
37. Офіційний сайт Дитячого фонду ООН [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.unicef.org/>.
38. Офіційний сайт Міжнародного Комітету Червоного Хреста [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.icrc.org/eng/>.
39. Офіційний сайт ООН [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.un.org/ru/index.html>.
40. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>
41. Електронна бібліотека TWIRPX [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.twirpx.com/>.
42. Міжнародна цифрова бібліотека [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.wdl.org/ru/>.
43. Європіана [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.europeana.eu/portal/ru>
44. Електронна бібліотека Гумер [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.gumer.info/>.
45. The Questia Online Library [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.questia.com/>.
46. Національна парламентська бібліотека України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nplu.org/>.
47. Національна юридична бібліотека (НЮБ) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuviar.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=27&Itemid=394
48. Наукова електронна бібліотека періодичних видань НАН України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dspace.nbuv.gov.ua/>.
49. Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/title4.php3>.
50. Портал Funag [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.funag.gov.br/loja/>.
51. MYBRARY [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://mybrary.ru/>
52. Google Scholar (Академія Google) [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://scholar.google.com.ua/>.
53. WorldWideScience [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://worldwidescience.org/indextext>.
54. Віртуальна бібліографічна довідка [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://chl.kiev.ua/cgi-bin/sp/index.php>.

55. BASE (Bielefeld Academic Search Engine) [Электронный ресурс]. Режим доступа: <https://www.base-search.net/>. 3
56. SSM (Simple Search Metadata in Open Archives Ukraine) [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://oai.org.ua/>.
57. DOAJ (Directory of Open Access Journals) [Электронный ресурс]. Режим доступа: <https://doaj.org/>.